

Světová ochrana přírody

- Péče o životní prostředí je **globální problém** – nezná hranice – „my posíláme znečištění – my jsme cílovou zemí“ – důležitá je mezinárodní spolupráce.
- **Mezinárodní konference** – zástupci jednotlivých států se dohodnou na společných úmluvách.
- Tyto mezinárodní úmluvy však začnou platit až po jejich **ratifikaci** (uznání zákonodárnyými orgány jednotlivých států).
- Většina úmluv je dále zpřesňována **protokoly** přijímanými na mezinárodních konferencích.

Příklady úmluv:

- **Úmluva o ochraně mokřadů** (1971, Ramsarská úmluva);
- **Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví** (1972, Paříž);
- **Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy** (1973, Washington);
- **Úmluva o ochraně ozónové vrstvy** (1985, Vídeň);
- **Úmluva o ochraně biodiverzity** (1992, Rio de Janeiro);
- **Kjótský protokol** (1997) – do roku 2008–2012 sníží vyspělé země emise skleníkových plynů průměrně o 5 % proti roku 1990, většinu rozvojových zemí nezavazuje k ničemu, umožňuje **obchodování s emisemi** (možnost bohatých států nakoupit povolení zvýšit výrobu od rozvojových zemí – emise se tak nezvýší, rozvojové země mohou tyto peníze investovat např. do ekologické oblasti), USA jako největší producent skleníkových plynů odmítá podepsat;
- **5. června 1972** – první konference OSN o ŽP = **Den životního prostředí**.

Hlavní cíle ochrany přírody:

- **územní ochrana přírody** – ochrana zbytků původních stanovišť, vznik různých kategorií chráněných území (národní parky, ...);
- **druhová ochrana přírody** – ochrana ohrožených druhů rostlin a živočichů (vznik Červených knih);
- organismy však žijí v určitém prostředí, proto v současnosti přechod od izolované ochrany druhů a určitých území k **ochraně celé krajiny** a její stanovištní a druhové **rozmanitosti (biodiverzity)**;
- jde o **zachování co největší pestrosti** druhů na Zemi.

Územní systémy ekologické stability:

- k dosažení uvedených cílů se na Zemi vytvářejí územní systémy ekologické stability;
- **Územní systém ekologické stability (ÚSES)** – soubor vzájemně propojených **ekosystémů**, které udržují přírodní rovnováhu krajiny;
- cílem je zachovat v krajině ekologicky cenná místa = **biocentra** (jádra druhové rozmanitosti), pomocí **biokoridorů** (pásky zeleně kolem vodního toku, meze mezi poli, lesy) tato centra propojit a umožnit migraci živé složce;
- základ globálního ÚSESu tvoří **světový systém chráněných území**.

Chráněná území mezinárodního významu:

- **biosférické rezervace** – představují reprezentativní ekologické oblasti využívané jako monitorovací plochy pro různé projekty a programy (v ČR Šumava, Křivoklátsko, Třeboňsko, Krkonoše, Pálava, Bílé Karpaty);
- **lokality přírodního a kulturního dědictví** (v ČR přírodní žádná, v Evropě např. Dunajská delta, kulturní např. Telč, Kutná Hora, Český Krumlov);

- **významné mokřady** (v ČR např. Třeboňské rybníky, Lednické rybníky, Poodří, Litovelské Pomoraví);
- **národní parky** (nejstarší je Yellowstone NP – 1872);
- chráněná území jsou **rozdělena do zón** s různým stupněm ochrany.

Ekologické organizace

Mezinárodní ekologické organizace:

- **IUCN – Světový svaz ochrany přírody** – nevládní organizace, cíl je podpora zakládání chráněných území, prosazuje ekologii do vzdělávání, snaha o trvale udržitelný rozvoj;
- **WWF – Světový fond ochrany přírody** – nevládní organizace, financuje akce na ochranu přírody, vydává publikace (logo je panda);
- **Greenpeace** – nevládní organizace, poukazuje na hrozby pro životní prostředí a vede kampaně proti největším znečišťovatelům;

Ekologické organizace v Česku:

- Český svaz ochránců přírody, Děti Země, Hnutí DUHA, ...

Hlavní cíle nevládních ekologických organizací:

- **Mobilizační** – burcují veřejné mínění (např. těžba zlata v Kašperských horách);
- **Balanční** – velcí investoři jsou ve srovnání s občanem bohatí, organizace tak představují protiváhu;
- **Monitorační** – trvalý dohled (např. zda nějaký podnik nevypouští škodliviny do řeky);
- **Servisní** – poskytují služby (např. výsadba zeleně, revitalizace vodních toků);
- **Inovativní** – často vymýšlí různé ekologické formy technologií;
- **Participační** – podílí se na tvorbě zákonů.

